

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธีของเกษตรกร
 ผู้ปลูกพืชผักและไม้ผล ตำบลแม่แก้ว อำเภอสันป่าตอง
 จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวนันทน์ภัท ทะเลน้อย

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์กฤษิน	ศรีมงคล	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วราภา	คุณาพร	กรรมการ
อาจารย์ปรัชวาล	สุกมลนันท์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธีของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักและไม้ผล ตำบลแม่แก้ว อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาการปฏิบัติในการใช้สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช และหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรกับการปฏิบัติในการใช้สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักและไม้ผล ในตำบลแม่แก้ว อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 95 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และค่าทดสอบไคสแควร์

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.42 ปี และสมรสแล้ว เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 19.14 ปี พืชผักที่นิยมปลูกมาก คือ ผักกาดคาวตุง และไม้ผลที่ปลูกมากที่สุด คือ ลำไย มีขนาดของพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 5.86 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง รายได้จากการขายผลผลิตเฉลี่ย 53,130.53 บาทต่อปี มีจำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.15 คน ต้นทุนใน

การปลูกพืชผักและไม้ผลเฉลี่ย 23,479.47 บาทต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สารเคมีมาก่อน เกษตรกรส่วนใหญ่มีการติดต่อหรือขอรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 1 ครั้งในรอบ 3 เดือนและเกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรและการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชทางโทรทัศน์มากที่สุด

เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 73.68 มีความรู้ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 68.42 มีการปฏิบัติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรกับการปฏิบัติในการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้อง พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติในการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 คือความรู้ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติในการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ได้แก่ อายุและระดับการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรในการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ อีกทั้ง เกษตรกรบางรายยังขาดความรู้ในเรื่องการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัย ขาดเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำ ปัญหา ศัตรูพืชมีอาการคือยาทำให้การใช้สารเคมีไม่ได้ผล และสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีประสิทธิภาพสูงจะมีราคาแพง ตลอดจนการได้รับอันตรายจากการใช้สารเคมี

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษานี้ หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความรู้ ข่าวสารเกี่ยวกับสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความปลอดภัยในการใช้สารเคมี จัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัยให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นหนักเกษตรกรที่มีการศึกษาไม่สูงนัก และภาครัฐควรมีมาตรการที่เข้มงวด จริงจังในการควบคุมการจัดจำหน่ายวัตถุมีพิษทางการเกษตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

Independent Study Title Factors Affecting Good Pesticide Practices of Vegetable and Fruit Growers in Mae Ka Sub-district, San Pa Tong District, Chiang Mai Province

Author Miss Nannaphat Talaenoi

Degree Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Katin	Srimongkol	Chairperson
Asst. Prof. Warapa	Kunaporn	Member
Lect. Prachaval	Sukumalnard	Member

Abstract

The objectives of this research entitles “Factors Affecting Good Pesticide Practices of Vegetable and Fruit Growers in Mae Ka Sub-district, San Pa Tong District, Chiang Mai Province” aimed to investigate pesticide practices of vegetable and fruit growers and to find out the relationship between personal characteristics factor and social-economic factor and pesticide practices of vegetable and fruit growers as well as to study problems and recommendations of farmers in pesticide practices.

The studied sample were 95 farmers at Mae Ka Sub-district, San Pa Tong District, Chiang Mai Province. The data were collected by interviewing with questionnaires. Statistical techniques used were frequency, percentage, maximum, minimum, mean, standard deviation, Pearson Moment Correlation and Chi – square test.

From research finding, it was found that most of the farmers were male and married with an average age of 50.42 years. Most farmers had primary school education and with 19.14 years of experience on vegetable and fruit planting and most farmers grew chinese flowering cabbage and longan. The average farm area was 5.86 rais. The average overall income was 53,130.53

baths per year. The average labor per household was 2.15 persons. The average fund of agriculture was 23,479.47 baths per year. The most of farmers had attended any training course about good pesticide practices. The most of farmers had contact with agricultural extension officer 1 time per 3 month and they obtained agricultural and pesticide information from television.

About 73 percent of farmers had moderate knowledge about good pesticide practices and 68.42 percent had moderate practice about good pesticide practices.

From hypothesis testing, it was found that factors affecting good pesticide practices of vegetable and fruit growers were knowledge at 0.01 level of significance, educational level and age at 0.05 level of significance.

Problems emerged from this study were most of farmers could not avoid pesticide application and some farmers lacked of knowledge on good pesticide practices, lacking of suggestion from agricultural extension officers, pest resistance, a high price of pesticides and danger of pesticide.

Recommendation from this study were that government official and the private sector involved should prepare information of proper use of pesticide especially safety application. Training on safe pesticide use is recommended to the farmers especially those with low level of education. The government agencies should have strict control over the marketing of pesticides.